

VERKIEZINGSPROGRAMMA 2022 – 2026

Swollwacht

De Partij van en voor Zwolle

Voor een gehoord, leefbaar, groen, sociaal en ondernemend Zwolle:

een stad waar iedereen ertoe doet

VOORWOORD

Een verkiezingsprogramma schrijven in tijden waarin het vertrouwen in de overheid afneemt, er sprake is van toenemende sociale ongelijkheid en van spanningen in de samenleving, is geen gemakkelijke opgave.

Want hoe zorgen we ervoor dat onze inwoners ervaren dat zij kunnen rekenen op de overheid? Dat de overheid er voor hen is en niet andersom?

Als lijsttrekker van Swollwacht sta ik pal voor een partij die wil dat de mensen in onze stad gehoord en gezien worden. Voor een partij die zorgt dat mensen weten dat ze ertoe doen. Een partij van en voor Zwolle waarbij niemand aan de zijlijn staat.

Zonder uitdrukkelijk voor het voetlicht te treden zet ik me vanaf 2014 in voor het welzijn van Zwollenaren. Vanuit de behoefte hen te helpen, hun wereld een beetje beter te maken. Dat is wat mij drijft als mens.

Niet iedereen kan zich even goed laten horen of durft zich te laten zien. Dat trek ik mij aan want iedereen verdient het om gehoord en gezien te worden. Iedere Zwollenaar doet ertoe!

En dat eist dat we dichter naast onze inwoners gaan staan, als het ware door hun ogen gaan kijken.

Onze blik moet breder worden. De persoonlijke beleving van onze inwoners kunnen we niet naast ons neerleggen, terwijl we gelijktijdig het grotere geheel in beeld moeten houden.

De afgelopen jaren waren voor mij bijzonder en waardevol.

Door het deelnemen aan een coalitie kun je veel meer bereiken dan wanneer je oppositiepartij bent en ik ben erg trots op de goede dingen die door deze coalitie tot stand zijn gebracht.

Het is mijn persoonlijke drijfveer dat onze inwoners zich gehoord en gezien weten. Dat ze weten dat er een overheid is die voor hun belangen opkomt. Dat er een volksvertegenwoordiging is die hun belangen voor het voetlicht brengt en naar oplossingen zoekt. Tot op heden was ik vooral achter de schermen actief. Als lijsttrekker zal ik meer naar buiten treden en met hart en ziel duidelijk maken waar Swollwacht in de komende tijd voor gaat.

Onze stad groeit en die groei brengt dilemma's en verwondering met zich mee. Hoe we met de groei van onze stad omgaan is een wezenlijke vraag waar we in dit Verkiezingsprogramma nadere duiding aan geven.

Voor ons staat te allen tijde het belang van onze Zwolse inwoners voorop. En daarvoor blijven wij ons inzetten. Want wij zijn van en voor Zwolle!

Silvia Bruggenkamp,

Lijsttrekker Swollwacht

Inleiding

Er is groot gebrek aan geschikte woningen voor mensen met een laag inkomen, ook in Zwolle. Tegelijkertijd worden de verschillen in de samenleving groter. Dat kan leiden tot schrijnende situaties.

In Nederland spreken we van een wooncrisis. Het verschijnsel armoede wordt daarnaast groter in plaats van minder. Sluipenderwijs ontstaat er een tweedeling in onze samenleving en dat is voor Swollwacht onverteerbaar. Iedereen heeft recht op een huis, op een inkomen, op een opleiding, op een veilige samenleving.

Dit vraagt om een overheid waarop mensen kunnen vertrouwen. Een overheid die luistert, zich inleeft in alle geledingen van de samenleving. Een overheid die er ook is om als het mensen niet mee zit, te ondersteunen en te begeleiden.

Groei van Zwolle is in de jongste geschiedenis van de stad tientallen jaren onderwerp van discussie geweest. In de jaren zeventig van de vorige eeuw waagde Zwolle de sprong over het spoor. Zwolle-Zuid werd ontwikkeld en de barrière van het spoor werd genomen. Na deze groeispuurt werd in westelijke richting uitgebouwd. Na een lange zoektocht kwam men eind vorige eeuw uit bij Stadshagen. Groei op zich was geen onderwerp van discussie, de vraag richtte zich meer op waar er gebouwd moest worden.

Groeien we nu verder dan onze eigen behoefte, maar wel met behoud van dat karakteristieke van Zwolle? En hoe doen we dat dan? Of is het mogelijk om alleen te groeien voor de eigen behoefte van de stad? Wezenlijke vragen beheersen deze discussie. Kernvraag is of groei van de stad eindeloos door moet gaan. Een thema dat speelt bij veel Zwollenaren.

Zwolle is nog steeds in trek. Dankzij de gunstige ligging van de stad in het land. Spoorlijnen en autowegen ontsluiten de stad in alle richtingen. En niet te vergeten het water dat al eeuwenlang langs en door de stad stroomt. Als de trouwe kameraad van het eerste uur. De stad is een uitstekende vestigingsplaats voor bedrijven, die op hun beurt voor veel werkgelegenheid zorgen.

Voor stadspartij Swollwacht is de groei geen doel op zich. We willen van Zwolle geen metropoolregio maken. De stad waar heel veel mensen zo trots op zijn, verliest misschien haar karakter en voor je het weet zijn eigenheid en karakter van de stad helemaal verdwenen. In Zwolle is het naoberschap nog springlevend en dat willen we behouden en uitbouwen.

In het eerste kwart van de 21ste eeuw staat de Zwolse gemeenteraad voor een wezenlijke afweging.

Groeien we bewust of maken we minder gecontroleerde groeisprongen?

Swollwacht verbindt aan die opgave de principiële vraag: 'Hoe behouden we de eigenheid van de stad?'

Aan dit principe ontleent Swollwacht haar bestaansrecht als politieke partij. Van en voor Zwolle! Al ruim 31 jaar. Swollwacht is onafhankelijk en heeft geen enkele binding met landelijke politieke partijen. Opkomen voor het geluk van iedere Zwollenaar is de grondslag van ons bestaan. We nemen het op voor iedereen, ongeacht afkomst, religie, persoonlijke geartheid of politieke voorkeur.

Het afwegen van lusten en lasten van groei is voortdurend zoeken naar evenwicht, waarbij wat Swollwacht betreft de balans altijd doorslaat naar de belangen van de inwoners. Voor hen zitten we in de gemeenteraad. Dit was onze drijfveer en blijft onze aansporing voor het gemeentebestuur. Swollwacht

kan hierin het verschil maken. Niet vanuit opgelegde voorschriften maar beginnend bij de Zwollenaar die ook recht heeft op een goede woning, een veilige leefomgeving, een goed inkomen en vooral een luisterend oor door de overheid. Wij geven stem aan uw stem.

De ontwikkelingen op het gebied van groei, tweedeling en kansengelijkheid spelen zich af in een tijd waarin het vertrouwen in de (lokale) overheid afneemt. Herstel van dat vertrouwen gaat niet vanzelf. Inwoners moeten merken dat zij samen met het stadsbestuur actief en gelijkwaardig worden betrokken bij hun eigen toekomst.

Daarom pleiten wij naast een leefbare, groene, een sociale en ondernemende stad, vooral voor een gehoorde stad. Waarbij we inzetten op open en feitelijke communicatie en het vroegtijdig betrekken van inwoners bij ingrijpende plannen. Voor een leefbaar, sociaal en betrokken, bruisend, bloeiend en gehoord Zwolle.

I. Gehoord Zwolle

Het vertrouwen in de overheid is afgenomen en de onvrede met het overheidsbeleid toegenomen. Bestuurders en politici moeten zich realiseren dat het herstel van dit vertrouwen niet vanzelf zal gaan. Waar het om gaat is dat politici en bestuurders naast hun inwoners gaan staan, door hun ogen kijken.

Dat zij luisteren en begrijpen waar de zorgen van mensen zitten. Maar ook dat zij inwoners in staat stellen zelf regie en controle te hebben over hun eigen toekomst en dat zij daarbij helpen.

Bij onze inwoners zit een ongekeerde denkkraft, ontstaan vele ideeën en onze inwoners zijn ook nog eens ervaringsdeskundige. De overheid keert die wereld regelmatig om en heeft onvoldoende aandacht voor de beleving van de mensen die het aangaat. De inwoners van onze stad zijn niet gek en kijken hier dwars doorheen.

Swollwacht ziet het serieus nemen van haar inwoners als eerste vereiste voor het terugbrengen van het vertrouwen.

We zien ook dat veel van onze inwoners geen behoefte, maar soms ook geen mogelijkheid hebben, te participeren, mee te denken over voornemens en plannen. Dat maakt hen niet minder betrokken bij het welzijn van onze stad en doet niets af aan hun beleving.

Het vraagt van bestuurders en politici uitdrukkelijk het vermogen zich te verdiepen in de beleving van onze inwoners.

We vinden dat ieder raadsvoorstel een participatieparagraaf moet bevatten waarin de afweging van keuzes, juist gezien vanuit inwonersbelang, overzichtelijk wordt aangegeven. Waarbij uitdrukkelijk inzicht in dilemma's wordt gegeven. Waarom weegt het ene belang zwaarder dan het andere belang?

Onze inwoners hebben recht op dat inzicht.

Wij vinden het ontzettend belangrijk dat er gelegenheid is voor Zwollenaren met hun initiatieven naar voren te treden en we vinden dat de gemeente dat moet faciliteren.

Wij vinden ook dat de gemeente goed zicht moet houden op wat initiatieven betekenen voor Zwollenaren, voor Zwollenaren die minder goed in staat zijn hun stem te laten horen. Het kan niet zo zijn dat goed gebekte plannenmakers de dienst gaan uitmaken in onze stad. Hier ligt een belangrijke en niet te onderschatten rol voor de gemeente en dat is waar wij voor pleiten.

Communicatie is van wezenlijk belang. Communicatie vanuit de gemeente moet tweerichtingsverkeer zijn waarbij luisteren veel belangrijker is dan zenden.

De opgaven waar wij als gemeente mee te maken hebben moeten duidelijk zijn, inwoners moeten inzicht hebben in de afwegingen die gemaakt worden. Inwoners moeten niet getrakteerd worden op ronkende persberichten, maar zij moeten een goed verhaal ontvangen waarin duidelijk wordt gemaakt hoe en waarom tot iets is besloten en hoe hun beleving daarbij is betrokken. Zo maken we de opgaven waar we voor staan tot een gemeenschappelijk iets en hoeven onze inwoners zich niet af te vragen hoe met hun belangen is omgegaan.

Onze inzet voor meedoen:

- De regie bij participatieprocessen blijft bij de gemeente, ook onder het regime van de nieuwe Omgevingswet.
- Ieder relevant raadsvoorstel kent een participatieparagraaf.
- Bij iedere vorm van meedenken/meepraten/meedoen wordt heel duidelijk in beeld gebracht wat precies de bedoeling is en wat met de inbreng van de inwoners wordt gedaan.
- Bij onderwerpen die grote(re) consequenties hebben voor Zwollenaren vindt een goed georganiseerde inwonersraadpleging plaats. De uitkomsten daarvan worden op een volwaardige manier betrokken bij de uiteindelijke besluitvorming.
- Inspraak en participatie via een speciale app wordt mogelijk gemaakt.
- 12,5 % van de inwoners van Nederland heeft moeite met lezen, schrijven en digitale vaardigheden, is daardoor niet zelfredzaam. We willen meer investeren in de achterblijvende basisvaardigheden om mensen te helpen een bijdrage te leveren aan de maatschappij.
- De gemeente onderzoekt hoe moeilijk bereikbare groepen betrokken kunnen worden bij meedoen.
- De gemeente accepteert dat niet iedereen zin, energie of tijd heeft voor meedenken en beseft dat dit niets afdoet aan beleving.

Onze inzet voor communicatie:

- Alle gemeentelijke stukken zijn leesbaar voor iedereen, voorzien van een korte samenvatting waaronder de beoogde effecten en belangrijkste risico's.
- Alles wat met een bepaald onderwerp te maken heeft is op één plaats beschikbaar;
- Op ieder adres wordt periodiek (of afhankelijk van de ontwikkelingen) een schriftelijk informatieblad bezorgd waarin de gemeente helder en duidelijk informeert over (ontwikkelingen) in het gemeentelijk beleid die rechtstreeks de inwoners raken. Het informatieblad is uiteraard ook online te lezen en kent mogelijkheden voor een digitaal abonnement.
- De gemeentelijke website biedt een chatfunctie waarmee per omgaande praktische vragen kunnen worden beantwoord.
- De beeldbrief is een oplossing in woord en beeld waarin een boodschap kort en krachtig wordt uitgelegd. Hiermee bereik je inwoners die moeite hebben met lezen.

II. Leefbaar en veilig Zwolle

Een leefbare stad betekent dat mensen er gezond kunnen leven. Dat ze zich veilig voelen en veilig zijn. Dat hun leefomgeving schoon en opgeruimd is.

En ook dat zij zich er kunnen ontspannen, in parken en langs waterkanten. Dat er mogelijkheden zijn elkaar te ontmoeten en erop uit te kunnen.

De geschiedenis van onze stad laat zien dat groei goede dingen met zich mee kan brengen. De monumentale binnenstad is daar het levende bewijs van. Een bloeiende economie brengt werkgelegenheid en welvaart met zich mee. Daar moet iedereen de vruchten van kunnen plukken.

Maar wij zien ook de keerzijden van groei. De bestaande infrastructuur komt onder hoge druk, er is meer mobiliteit en de manier van woningverdeling gaat piepen en kraken.

De dringende vraag om meer (sociale) woningen heeft gevolgen voor de leefbaarheid. De bouw van woningen in de stad door inbreiding betekent dat veel meer mensen op hetzelfde oppervlakte komen te wonen. Al die mensen gebruiken de bestaande openbare ruimte. We constateren dan ook dat inbreiden zo langzamerhand een grens bereikt. Het wordt steeds drukker met alle gevolgen van dien voor verkeer, vervoer, groen en voorzieningen. Dit heeft ook ingrijpende gevolgen voor iemands beleving in de directe omgeving.

Kortom, de schaduwzijde van de groeimedaillon zorgt voor een reusachtige druk op de leefbaarheid van onze stad.

Toch willen wij uiterst voorzichtig omgaan met het aanwijzen van een nieuwe bouwlocatie. Onze groene buitengebieden zijn ons veel waard. Aangezien ook in geval van autonome groei van Zwolle een nieuwe woningbouwlocatie nodig zal zijn, zijn wij voorstander van nader onderzoek naar Vechtpoort als woningbouwlocatie. De grond aldaar is al in bezit van de gemeente.

Locaties als IJsselzone, Vechtzona, Stadsbroek en Dijklanden willen we houden zoals ze zijn. De voorgenomen woningbouw in de uiterwaarden van het Zwarte Water volgen we kritisch. Uit nader onderzoek zal blijken of bouw in de uiterwaarden daadwerkelijk verantwoord is. De resultaten daarvan zijn leidend voor onze keuzes.

Groei van de stad wordt soms ervaren als iets waaraan we niet kunnen ontkomen. We sluiten daar onze ogen niet voor. Maar Swollwacht wil bewuste keuzes maken over hoe we met die groei omgaan. De behoefte van de stad is daarbij voor ons uitgangspunt.

Wonen

Het systeem van woonruimteverdeling piept en kraakt. In de huidige situatie moeten veel Zwollenaren (te) lang op een sociale huurwoning wachten. Er is onbegrip en onvrede in de stad over de huidige manier van woningtoewijzing. Wij vinden dat Zwollenaren voorrang moeten krijgen op mensen van buiten Zwolle die een beroep doen op onze woningvoorraad. Daarom pleiten wij ervoor dat mensen met een economische en/of sociale binding met Zwolle voorrang krijgen bij de toewijzing van een sociale huurwoning.

Het is voor Swollwacht lastig te begrijpen dat mensen die wel een forse huur kunnen opbrengen niet in aanmerking kunnen komen voor een hypotheek die lager of gelijk is aan die huur. Wij vinden dat de gemeente hen hierin moet ondersteunen.

De bouw van nieuwe woningen moet weloverwogen plaatsvinden waarbij we uitgaan van een Zwolse behoefte, inclusief die van studenten. Daarnaast leert de ervaring dat wijken waar voornamelijk sociale huurwoningen staan niet vooroplopen op het gebied van leefbaarheid. Wijken waar de koop- en huurwoningen door elkaar staan zijn voor de leefbaarheid het beste. Wij pleiten voor een goede mix. Een Bijlmer aan de IJssel past niet bij het karakter van onze stad.

Het spreekt vanzelf dat we streven naar duurzaam, klimaat-adaptief en energie-neutrale bouw.

Onze inzet voor wonen:

- Bij 75% van de toekenning van sociale huurwoningen is het begrip economische en sociale gebondenheid uitgangspunt.
- Zwollenaren die in staat zijn een huur op te brengen die gelijk of lager is dan het bruto maandbedrag van een gewenste hypotheek, en daarvoor toch niet in aanmerking komen, worden door de gemeente geholpen zodat zij alsnog kunnen kopen. Dit kan bijvoorbeeld door het instellen van een gemeentegarantie. We laten onderzoeken onder welke voorwaarden dit kan plaatsvinden en gaan daarbij geen experiment uit de weg.
- Er wordt in beeld gebracht op welke wijze Zwollenaren voorrang kunnen krijgen bij het kopen van starterswoningen.
- Er komt voor senioren en starters een groter aanbod van kleine woningen met een tuin.
- Als senioren hun (grote) woning verlaten worden zij niet geconfronteerd met hogere woonlasten dan de woning die zij verlaten: dit bevordert de doorstroming.
- Senioren die hun eengezinswoning verlaten om in een seniorencomplex te gaan wonen moeten er zeker van zijn dat ze dan ook met senioren komen te wonen. Deze seniorencomplexen mogen niet gebruikt worden om het tekort aan sociale huur op te vangen.
- Faciliteren van voorzieningen waar senioren zelfstandig kunnen wonen zoals de Knarrenhof. Dit kan bijvoorbeeld door de grondprijs van dit soort initiatieven te verlagen.
- Er komen geen wijken waar alleen sociale huurwoningen staan.
- Bij nieuwe ontwikkelingen wordt op voorhand inzichtelijk gemaakt waar daarbij sprake is van de bestemming 'maatschappelijke opvang'.
- Zorgwoningen/maatschappelijke opvang in bestaande wijken worden haarfijn in de gaten gehouden en mogen niet leiden tot overlast voor de rest van de woonwijk.
- Zorgwoningen/maatschappelijke opvang zijn evenredig over alle Zwolse wijken verdeeld.

- Bij nieuw te bouwen woningen stimuleert de gemeente aandacht voor de toegankelijkheid van deze woningen voor mensen met een beperking.
- Zolang de wooncrisis duurt en de gevolgen daarvan heel direct voelbaar zijn wordt het opkopen van woningen door institutionele beleggers tegengegaan.

Wonen en Zorg

Senioren die langer (zelfstandig) thuis wonen, mensen die thuis wonen en zorg of begeleiding nodig hebben, we zien het steeds meer. Enerzijds kan het bijdragen aan een samenleving waar iedereen meedoet maar anderzijds veroorzaakt het soms enorme problemen.

Mensen die voorheen in een instelling woonden vanwege hun psychische kwetsbaarheden worden nu in woonwijken geplaatst: de zogeheten ambulantisering van de geestelijke gezondheidszorg. Een duur woord voor een landelijke bezuinigingsmaatregel met grote maatschappelijke gevolgen op lokaal niveau. De komende jaren zal deze ontwikkeling waarschijnlijk doorzetten.

De impact van overlast door psychisch kwetsbaren is enorm. Het zelfstandig wonen van de één kan uitmonden in een nachtmerrie voor de ander, kan uitdraaien op een ondraaglijke woon- en leefsituatie. De ernstige overlast vindt met name plaats in wijken met veel sociale huur. Wijken die vaak toch al kwetsbaarder zijn. We vinden dat veel beter gekeken moet worden of iemand zelfstandig kan wonen en wáár iemand zelfstandig woont. De begeleiding moet op orde zijn en dat is nu helaas veelvuldig *niet* het geval.

Je kunt in Zwolle zelf kiezen voor een zorgverlener of zorginstelling. Een zorgcontract mag nooit gekoppeld zijn aan een woning. Dit betekent dat als zorg wordt opgezegd omdat je niet de juiste begeleiding krijgt, de persoon in kwestie zijn/haar woning kwijtraakt en op straat belandt. Dit soort constructies willen wij pertinent niet in Zwolle. Daar maken wij ons hard voor.

Frauduleuze zorgorganisaties die in onze stad actief zijn en niet waarmaken waar ze voor betaald worden, moeten nog harder uit onze stad worden geweerd. Ook deze organisaties, zorgelijke zorgaanbieders worden ze wel genoemd, dragen bij aan gevoelens van onveiligheid en (ernstige) overlast. De mensen die zorg en begeleiding nodig hebben en daarvoor betalen, moeten ervan verzekerd zijn dat zij deze zorg en begeleiding ook krijgen. Dat is helaas niet altijd het geval.

Het is in het belang van de psychisch kwetsbare mensen en andere zorgvragers dat zij uiterst zorgvuldig begeleid worden bij het zelfstandig wonen. Wij willen daar nadrukkelijk meer inzet voor!

Onze inzet voor wonen en zorg:

- Overlast moet voorkomen worden. Dat kan bijvoorbeeld door betere samenwerking, trainen van medewerkers, maatwerkvoorzieningen, verslavingspreventie en het inzetten van 'bemoeizorg' voor zorgmijders.
- Mensen die overlast ervaren, mogen niet langer van het kastje naar de muur worden gestuurd. Als sprake is van het betrekken van een woning door een psychisch kwetsbare moet er juist 24 uur en zeven dagen per week aandacht zijn voor meldingen van overlast en gevoelens van onveiligheid. Hier moet adequaat op worden ingegrepen.
- Onze inwoners die (psychische) zorg en ondersteuning nodig hebben moeten zeker zijn dat zij in zee gaan met goede en betrouwbare organisaties: betrouwbare zorg, de gemeente zet daar uitdrukkelijk op in.
- Frauduleuze instellingen, organisaties en particulieren worden keihard aangepakt.

Veiligheid

Leefbaarheid en veiligheid gaan hand in hand. We merken in Zwolle dat je veilig voelen niet meer vanzelfsprekend is. Onze inspanningen moeten de komende vier jaar ertoe leiden dat het gevoel van veiligheid is toegenomen.

Criminaliteit onder jongeren neemt onrustbarend toe. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat hier allerlei oorzaken voor zijn aan te wijzen. Echtscheidingen, huiselijk geweld, te weinig vertier, te weinig perspectief op de arbeidsmarkt. De mogelijkheden een opleiding te kunnen volgen en daarmee een goede boterham te kunnen verdienen, lijken voor een toenemende groep jongeren niet aantrekkelijk genoeg.

De drugscene gaat gepaard met criminaliteit en het gaat er hard aan toe. Wij willen niet dat onze inwoners aan onveilige situaties bloot staan. Nóg meer inzet op het tegengaan van juist deze criminaliteit heeft onze prioriteit.

Jongeren moeten een stuk minder makkelijk dan nu in Zwolle aan drugs kunnen komen. Wij bepleiten een ontmoedigingsbeleid in plaats van het bestaande gedoogbeleid. Daarom pleiten wij voor maximaal 4 coffeeshops in Zwolle. De afstandsregels bij het verlenen van een vergunning moeten worden aangescherpt.

Daarnaast willen we vanuit de gemeente meer gerichte aandacht op het gebied van digitale oplichting stimuleren. Met name onze senioren lijken hiervan het slachtoffer te worden. Wij willen een goede preventiecampagne vanuit de gemeente, politie, handhaving, voor met name op dit gebied kwetsbare senioren.

Goede verlichting in de openbare ruimte en cameratoezicht moeten doelgericht kunnen worden toegepast. Hierbij tekenen we aan dat voor verlichting in stadsparken gebruik kan worden gemaakt van de nieuwste mogelijkheden die ervoor zorgen dat flora en fauna minimaal worden geschaad.

Onze inzet voor veiligheid:

- Aanpak van jeugdcriminaliteit in de breedste zin van het woord waar wij vooral aandacht vragen voor preventie en drugs-gerelateerde criminaliteit. Wij zien in Utrecht de nieuwe aanpak 'Grenzen stellen, perspectief bieden'. We gaan onderzoeken of dit ook in Zwolle kan worden opgetuigd.
- Goede verlichting in de openbare ruime en cameratoezicht in alle fietstunnels en gebieden die door de politie als risicogebieden worden beschouwd.
- Vergroting van (gevoelens van) veiligheid in wijken of wooncomplexen. Er ligt hier een uitdrukkelijke rol voor de woningbouwcorporaties.
- Het aantal coffeeshops in Zwolle terugbrengen van vijf naar vier.
- Afstandscriteria bij vergunning verlenen voor coffeeshops aanscherpen.
- Goede voorlichting op scholen over druggebruik en alcoholgebruik.
- Overlast moet altijd serieus worden genomen en aangepakt. Er moet een centraal meldpunt overlast komen dat dag en nacht en ook in het weekeinde en op feestdagen bereikbaar is.
- Wij zijn een groot pleitbezorger van meer politie en welzijnswerkers in kwetsbare wijken. Ook de ontwikkeling van meer inzet van de wijkboa's wordt door ons ondersteund. Deze inzet mag niet ten koste gaan van andere wijken, waardoor de problemen worden verschoven.
- De gemeente neemt het initiatief om samen met de politie en handhaving te komen tot een effectieve aanpak van cybercriminaliteit.
- De gemeente neemt het initiatief voor een goede preventiecampagne die speciaal gericht is op digitale criminaliteit jegens ouderen.
- Daadkrachtig toezicht en handhaving, ook in natuurgebieden en waar mogelijk en noodzakelijk in samenwerking met andere overheden worden voortgezet.

Verkeersveiligheid

Iedereen in Zwolle neemt deel aan het verkeer. En iedereen in Zwolle moet dat veilig kunnen doen. De gemeente Zwolle is op basis van de Mobiliteitsvisie overgegaan op het zogenaamde STOP-principe (Stappen, Trappen, OV, Personenvervoer). Vanuit deze lijn gaat veel meer gekeken worden of wegen kunnen worden ingericht als 30 KM-wegen. Dit juichen wij toe vanuit oogpunt van verkeersveiligheid.

Wij blijven daarnaast pleiten voor meer bewustwording op het gebied van onveilig verkeersgedrag.

Openbare ruimte

De openbare ruimte is voor en van iedereen en moet een verlengstuk van thuis zijn. Een plek waar je je ontspannen en veilig voelt. De openbare ruimte moet uiteraard volop benut kunnen blijven worden door mensen met een beperking. Iedere bank, iedere picknicktafel, ieder pad en ieder uitzicht moet toegankelijk zijn. Als de openbare ruimte ook goed bereikbaar is voor mensen met een beperking dan hebben we een openbare ruimte die ertoe doet. Een openbare ruimte die leeft, waar plaats is voor kunst, sport, spel en vertier. Maar ook een openbare ruimte waar je je vervoermiddel gemakkelijk kunt parkeren.

Onze inzet voor de openbare ruimte:

- De openbare ruimte van de stad is dag en nacht veilig om te gaan en te staan.
- In alle nieuwe ontwikkelingen is veel ruimte voor groen.
- Iedere Zwollenaar heeft de gelegenheid te genieten van de groene ruimte in Zwolle.
- De openbare ruimte is zo ingericht dat iedereen zich er vrij en prettig kan bewegen, met inbegrip van mensen met een beperking.
- Er zijn voldoende plekken in en buiten de binnenstad om een scootmobiel te kunnen parkeren.
- Er zijn ruim voldoende goed geoutilleerde openbare gratis toiletten.
- Bewonersinitiatieven op het gebied van groen, spelen en recreëren in de openbare ruimte worden door de gemeente financieel ondersteund. Een stimuleringsfonds op dit gebied onderschrijven wij van harte.
- De openbare ruimte is ook van belang voor huisdieren: er moeten vanuit veiligheidsoverwegingen meer omheinde hondenspeelvelden komen. Gezien de toenemende hitte willen we onderzoeken of zwemplassen voor honden (en baasjes) gerealiseerd kunnen worden.

III. Groen, milieu en klimaat, en energie in Zwolle

Groen

Een stad zonder groen is onbestaanbaar: wij gaan voor natuur in en om de stad. De Zwolse Groene Vingers zijn leidend bij het inrichten van de openbare ruimte. Deze basisstructuur is voor ons onlosmakelijk verbonden met het genieten en beleven in onze stad. Zwolle heeft in 2021 de prijs gekregen voor meest diervriendelijke stad voor insecten. De rijkdom van de natuur is van belang voor een gezonde stad. Dat willen we zo houden, temeer daar de stad zo ook bijdraagt aan het voortbestaan van de natuurlijke schatkamer!

Zwolle kent een rijke biodiversiteit en is als eerste Nederlandse gemeente toegelaten tot het Deltaplan Biodiversiteitsherstel. Zwolle is één van de koplopers als het gaat om biodiversiteit. En dat willen we

blijven om ook in deze tijden van klimaatverandering de biodiversiteit voor onze stad te blijven behouden en versterken.

- Groen is een vanzelfsprekend onderdeel van de openbare ruimte en sluit aan bij de Zwolse Groene Vinger Structuur.
- Het ecologisch groenbeheer door de gemeente wordt voortgezet en zo nodig verder verfijnd.
- De Nooterhof wordt blijvend financieel ondersteund als gemeentelijk natuur- en milieucentrum.
- Natuur en milieueducatie op basisscholen zetten we voort en blijft onze niet aflatende steun houden.
- Indien bomenkap noodzakelijk is, vindt 100% compensatie plaats door herplant.
- In alle ontwikkelingsplannen wordt natuurcompensatie opgenomen.
- Bij nieuwe ontwikkelingen zal volop ruimte zijn voor volkstuinen en moestuinen.
- We blijven een stad waar de zo belangrijke insecten zich thuis voelen.

Milieu en klimaat

Wij willen voor iedereen en in het bijzonder voor onze Zwollenaren een gezond milieu. Landelijk is veel aandacht voor de uitstoot van grote, vervuilende industrieën die een negatieve invloed hebben op het milieu en gezondheidsproblemen veroorzaken.

Maar het bewaken en beschermen van ons milieu zit ook in dingen die misschien klein lijken. Zoals het tegengaan van voedselverspilling. Voedselproductie heeft zeer grote gevolgen voor het milieu. Denk aan de energie die in de teelt, de verpakking, het transport en het koelhouden van voedsel wordt gestoken. Het verspillen van voedsel zorgt voor een onnodige belasting en kunnen we zelf tegengaan.

Dat geldt ook voor de grote CO₂-uitstoot van vuilverbranding. Naast de steeds hoger wordende kosten van vuilverbranding is deze vuilverbranding ontzettend slecht voor ons milieu.

Door permanente voorlichting om ons afval goed te scheiden verminderen we dat. Daarnaast zijn fysieke maatregelen zoals voldoende afvalpunten in alle Zwolse woonwijken voortdurende aandachtspunten.

Het scheiden van afval wordt door de gemeente ondersteund en gefaciliteerd. Uiteraard worden mensen die niet in de gelegenheid zijn hun afval te scheiden gecompenseerd en is er is geen sprake van extra betalen voor gezinnen die te maken hebben met luiers of bijvoorbeeld incontinentiemateriaal. Dat zelfde geldt voor minima. Dit verankeren wij in een flankerend en sociaal beleid. Met flankerend beleid bedoelen we een aanvullend en ondersteunend beleid dat mogelijke negatieve effecten wegneemt.

Als consument krijgen we enorm veel producten aangeboden die verpakt zijn in materiaal dat een grote belasting legt op ons milieu. We zien kansen voor de gemeente daar een voorbeeldrol in te nemen en uit te dragen dat het anders kan.

Het elektrisch laden van auto's zorgt steeds vaker voor 'gedoe' in Zwolse straten. In de visie van Swollwacht moet het aantal laadpalen uitgebreid worden, waarbij zoveel mogelijk sprake is van collectieve voorzieningen, in overleg met de buurt.

Nieuwe intensieve landbouw past niet op Zwols grondgebied en datzelfde geldt voor zonnepanelen op Zwolse landbouwgrond. De overgang naar biologische landbouw en het stimuleren van regionale productie en consumptie kan wèl op onze steun rekenen.

De noodzaak van het tegengaan en voorkomen van de gevolgen van bijvoorbeeld hittestress en wateroverlast zoals beschreven in de Zwolse Klimaatadaptatie onderschrijven we volledig.

Onze inzet voor het milieu:

- Het scheiden van afval is belangrijk, ook in relatie tot de klimaatopgave, en wordt door de gemeente optimaal ondersteund.
- Flankerend en sociaal beleid zal voor Swollwacht altijd onderdeel uitmaken van het Zwolse grondstoffenbeleid.
- Een voorbeeldrol voor de gemeente op het gebied van duurzame inkoop waarbij milieuvriendelijk verpakkingsmateriaal zo veel mogelijk wordt gewaardeerd.
- Een actieve en coachende rol van de gemeente op milieugebied waarbij de eigen voorbeeldrol nooit uit het oog wordt verloren.
- Wij stimuleren deelmobiliteit (auto's, scooters, elektrische fietsen) waarbij we nadrukkelijk ook kijken naar parkeermogelijkheden en voldoende collectieve oplaadpunten voor elektrische auto's.
- We stimuleren scholen, verenigingen en bedrijven nog meer milieubewust te zijn.
- Actieve en permanente voorlichting op het gebied van voedselverspilling.

Energie

Om een schone wereld door te geven aan volgende generaties moeten stappen gezet worden op het gebied van het verminderen van de CO₂-uitstoot en het opwekken van schone energie. Wij kijken daar op een nuchtere manier naar. Het belang van de Zwollenaar staat altijd voorop. Van de opbrengsten van duurzame energieopwekking moeten Zwollenaren rechtstreeks profiteren. Swollwacht steunt de Zwolse Klimaatdoelstelling van 49 procent CO₂-reductie in 2030.

Door onze coalitiedeelname is tot op heden slechts sprake van één (bestaande) locatie voor windmolens. Deze locatie is overigens nog steeds niet tot ontwikkeling gebracht. Zonder onze aanwezigheid in de coalitie hadden veel meer van deze landschap ontsierende energiebronnen in Zwolle gestaan.

Windmolens horen niet in de nabijheid van woonwijken en kunnen, indien daarvoor uitdrukkelijk draagvlak is, eventueel alleen worden toegestaan op bedrijventerreinen waarbij wij altijd grote terughoudendheid betrachten.

Samenwerken met buurgemeenten aan een regionaal energielandschap is waardevol.

Wij zien veel meer kansen voor het opwekken van duurzame energie zoals geothermie (aardwarmte: behalve in waterwingebieden), waterstof en zon. Zonnepanelen op daken en verhardingen kunnen op onze steun rekenen. Maar ook aquathermie, riothermie en groene waterstofproductie.

Biomassacentrales zijn niet duurzaam. Wij pleiten ervoor de bestaande biomassacentrales af te bouwen en geen nieuwe te (laten) ontwikkelen.

Daarnaast blijft ons standpunt glashelder: wat je niet verbruikt, hoeft je ook niet op te wekken. Bestaande woningen beter isoleren, op een bewuste manier met energieverbruik omgaan: hier is nog een wereld te winnen.

Onze inzet op het gebied van energie:

- Wat je niet verbruikt, hoeft je ook niet op te wekken: zorg voor goede isolatie en pak als gemeente meer dan ooit je verantwoordelijkheid.
- De woningcorporaties zorgen niet alleen voor een goed onderhouden woning, maar zetten ook in op groene daken, zonnepanelen en stimuleren aanleg en onderhoud van groene tuinen.
- Alle huurwoningen worden op minimaal energielabel B gebracht.
- De meerwaarde van schone energie moet voor onze inwoners duidelijk zijn: goede communicatie daarover is van groot belang.
- Zichtbaar maken waar opgewekte schone energie naar toe gaat.
- Meer aandacht voor de bestaande subsidieregelingen.
- De gemeente staat open voor innovaties, opgedane ervaringen op het gebied van alternatieve mogelijkheden voor het opwekken van energie uit andere landen en laat zich daardoor inspireren.

IV. Sociaal en verbindend Zwolle

Swollwacht staat voor gelukkig zijn in de stad. Een ideaalbeeld, maar iedere inwoner van onze stad heeft recht op blijdschap en tevredenheid. Wij streven naar een Zwolse samenleving waar iedereen, binnen de kaders van de Nederlandse wet, de ruimte en de vrijheid heeft zijn of haar leven naar eigen inzicht en overtuiging in te vullen. Iedereen doet ertoe!

Wij zien helaas een tweedeling ontstaan tussen arm en rijk, hoog- en laagopgeleid, wit of van kleur. Ook verschillen in religie, seksuele geaardheid en zelfs of je man of vrouw bent spelen een rol in deze tweedeling. De verschillen worden gevoeld en de kansen zijn echt niet voor iedereen dezelfde.

Wij vinden dat iedereen, maar dan ook echt iedereen kansen moet krijgen. Iedereen kleurt onze stad op de eigen manier en dat maakt onze stad mooi.

Er is een grote groep die kansen niet kan benutten om uiteenlopende redenen.

Deze groep moet ondersteund worden om de juiste weg naar maatschappelijk geluk te vinden. De gemeente voert daarop regie, stimuleert en verbindt de organisaties tot een geoliede machine. Met als doel dat niemand buiten de boot valt of in de anonimiteit van de criminaliteit verdwijnt. Dat voor iedereen een gezond perspectief is in onze Zwolse samenleving.

Armoede

Dat er armoede bestaat in het Zwolle van nu is voor ons onverdraaglijk. Het staat buiten kijf dat armoede moet worden bestreden. Meer persoonlijke begeleiding en communicatie zijn hierbij sleutelbegrippen.

Armoede heeft vergaande gevolgen voor iemands leven. Er is bijvoorbeeld minder kans op een opleiding, het heeft invloed op je woonsituatie en je gezondheid. Schaamte, sociaal isolement, eenzaamheid, stress en depressies kunnen een gevolg zijn van armoede.

Wij geloven in een (nog) betere begeleiding vanuit de bijstand naar werk. Werk moet lonen en de armoedeval moet worden aangepakt. Wij geloven in goede voorlichting over voorkomen van schulden, budgetcoaches, hulp bij verslavingsproblematiek (alcohol, drugs, gokken), goede toegankelijkheid van de vele regelingen en aandacht voor de schaamte die veel mensen ervaren als ze te maken hebben met armoede in hun bestaan.

Onze inzet op het gebied van armoede:

- Armoede is geen kwestie van alleen geldgebrek: armoede heeft ook te maken met niet weten waar je terecht kunt, niet weten welke hulp voorhanden is en niet weten hoe je deze hulp kunt krijgen. Er moet nog scherper worden ingezet op het zichtbaar en toegankelijk maken van de mogelijkheden. Mensen met problematische schulden worden ondersteund in het leren financieel zelfstandig worden.
- Betere begeleiding vanuit de bijstand naar betaald werk dat daadwerkelijk loont.
- Verruimde mogelijkheden voor het volgen van een opleiding die leidt naar betaald werk.
- Mensen die buiten hun schuld in de bijstand zijn gekomen verdienen maximale hulp en ondersteuning. De eerste levensbehoeften moeten altijd worden gegarandeerd. Mensen mogen in dergelijke situaties nooit uit hun huis worden gezet en gas, water en nutsvoorzieningen mogen nooit worden afgesloten. De gemeente vervult hierbij zowel een bemiddelende als een actief ondersteunende rol.
- Er moet nog meer aandacht komen voor 'stille' armoede en de gevolgen van de armoedeval. Mensen die net niet in aanmerking komen voor bepaalde toeslagen moeten bij de gemeente in beeld zijn en verdienen ondersteuning.

Jeugd

De jeugd heeft niet alleen de toekomst, zij is onze toekomst. De jongeren van vandaag zijn de volwassenen van morgen. Wij vinden het een historische fout dat de jeugdzorg van de rijksoverheid naar de gemeenten is overgeheveld en dat daarbij een forse korting is toegepast. De vraag kan nauwelijks worden bijgebeend en de wachtlijsten zijn onaanvaardbaar. Veel jongeren hebben te maken met kwetsbare omstandigheden. Problemen thuis, armoede, psychische problematiek. De budgetten blijven knellen. Daarnaast neemt de criminaliteit onder jeugdigen schrikbarend toe.

Door de beslissingen van de landelijke overheid is een situatie ontstaan die niet eenvoudig is op te lossen. De budgetten die lokaal benut kunnen worden staan onder druk. Swollwacht wil onze jeugd niet laten verpieteren. Het kind moet centraal staan en de zorgvraag moet uitgangspunt zijn, niet de financiering.

Onze inzet voor jeugd:

- Het kind staat centraal en de zorgvraag is uitgangspunt. Niet de financiering. Vuistregel daarbij is: lichte zorg waar het kan, zware zorg waar het nodig is.
- Meer inzet van jongerenwerkers op scholen en in wijken.
- Aandacht voor preventie: we willen voorkomen dat kinderen en jongeren in de criminaliteit belanden, verslaafd raken, in de prostitutie terechtkomen of slachtoffer worden van loverboys; ouders/opvoeders kunnen hier veel beter bij betrokken worden.
- Ieder kind moet kunnen sporten en kunnen spelen. Via Sportservice Zwolle worden hier nog meer initiatieven ontplooid.
- Ieder kind moet zich veilig weten, ook thuis. Het is een opdracht voor het Sociaal Wijk Team dat zij weet wat er speelt achter de voordeur en tijdig in actie kan komen.
- Betaalbare en kwalitatief goede en veilige kinderopvang.

Senioren

Met onze coalitiedeelname is een agenda op het gebied van seniorenbeleid tot stand gekomen. Deze aanpak straalt uit dat senioren ertoe doen in onze stad. Senioren zijn niet afgeschreven, horen niet achter de geraniums. Zij maken onlosmakelijk en onvoorwaardelijk deel uit van onze Zwolse samenleving. Bijzondere aandacht hebben wij voor het welzijn van senioren en wij blijven ons daarvoor voortdurend inzetten. Eenzaamheid onder senioren is een sluipmoordenaar die door aandacht voor het welzijn kan worden tegengegaan. Van vrijwilligers wordt soms een te grote bijdrage verwacht.

Alhoewel vele goede stappen zijn gezet zou de gemeente nóg meer kunnen stimuleren dat senioren elkaar ontmoeten in de openbare ruimte. Goed toegankelijke ontmoetingsplekken in de buitenruimte, goede openbare toiletten. De ene oudere wil graag op een rustige plek kunnen zitten, de andere oudere vindt het prettig juist bij een speelplaats of jongerenontmoetingsplek te vertoeven.

Onze inzet voor Senioren:

- Prettige plekken in de openbare ruimte waar senioren elkaar kunnen ontmoeten, even tot rust kunnen komen en waar ruimte is voor rollator, rolstoel of scootmobiel.
- Goed toegankelijke plekken voor ouderen daar waar meer reuring is zoals bij speelplaatsen en sportvelden.
- Een coördinator eenzaamheid en ouderenwelzijn kan ervoor zorgen dat de verschillende initiatieven op dit terrein gestructureerd en gebundeld worden. We willen dit laten onderzoeken.
- Stimuleren en faciliteren van initiatieven die eenzaamheid tegengaan.
- Het succesvolle project vitaal en veilig thuis willen we structureel maken en uitrollen over alle wijken in de stad.
- Alle afval kunnen weggoaien op één plek zodat ouderen niet een halve wijk door hoeven.
- Bushaltes nabij zorginstellingen behouden.
- Brievenbussen terug (voor ouderen).

Statushouders

Vanaf 2022 wordt de regie over de inburgering van statushouders bij gemeenten neergelegd. Dit is een grote verantwoordelijkheid. Een inburgeringstraject mag dan ook nooit vrijblijvend zijn. Statushouders die deel gaan uitmaken van onze Zwolse samenleving moeten zich ervan bewust zijn dat soms sprake is van culturele verschillen, die belemmerend kunnen zijn voor hun functioneren. Zij moeten worden ondersteund in het begrijpen hoe de Nederlandse samenleving in elkaar zit en in het integreren in de maatschappij.

Wij willen dat andere culturen verbinding vinden met de samenleving waardoor tegenstellingen overbrugd worden.

Statushouders mogen van de gemeente een goed inburgeringstraject verwachten, waarbij een volwaardige deelname aan de samenleving centraal staat. Bij ons staat niemand aan de zijlijn.

Onze inzet voor statushouders:

- Statushouders krijgen een gedegen inburgeringstraject, waarbij deelname aan de Zwolse samenleving centraal staat.
- Statushouders spreken de Nederlandse taal zodanig dat dit nooit een belemmering vormt voor meedoen. Dit geldt voor iedere statushouder.
- Geen enkele statushouder wordt uit het oog verloren: niet meedoen is niet acceptabel.

Dak- en thuislozen

Dak- en/of thuisloos zijn is iets wat je niemand toewenst. Iedereen verdient een thuis en een dak boven het hoofd. Iedereen verdient een plek om thuis te zijn en je geborgen te weten. In onze stad is dat niet voor iedereen weggelegd. Dat is verschrikkelijk. Swollwacht wil niet doen alsof we een complete oplossing hebben. Hadden we die maar. Als er complete oplossingen waren was niemand meer dak- of thuisloos. We geven wèl aan waar we op inzetten:

Onze inzet voor dak- en thuislozen:

- In Zwolle slaapt niemand op straat.
- In de dak- en thuislozenopvang is voor iedereen altijd plek.
- De dak- en thuislozenopvang is veilig. Er wordt grondig gescreend op het meenemen van wapens, drank en drugs. Mensen die gebruik maken van de opvang weten zich veilig en beschermd.
- Er is goede samenspraak tussen opvang-politie-hulpverlening;
- Er is voldoende medische en sociale zorg beschikbaar en in dat kader is sprake van 7/24 uren bereikbaarheid.
- Dak- en thuisloos zijn is niet het einde maar kan voor mensen ook een nieuw begin betekenen. Er moet perspectief geboden worden. Zicht op hoe je jezelf kunnen redden, zicht op scholing, opleiding en ontwikkeling. We vinden dat daar veel meer inspanning voor moet komen en dat daar grote slagen in gemaakt moeten worden.

Regenboogstad

Iedereen telt mee in onze stad en iedereen doet mee. Hét motto van Swollwacht.

Tot onze spijt zien we dat (het uitdragen van) seksuele geaardheid kan leiden tot uitsluiting, veroordeling en bespotting. Dit speelt vanaf de kleuterschool tot aan het vinden van een baan, en ook bij het wonen in een seniorencomplex.

Wij willen dit zichtbaar maken en benoemen. In onze stad mag je zijn wie je bent en houden van wie je wilt. We zetten niet in op regenboogzebrapaden of regenboogvlaggen. We zetten in op waar het echt over gaat: acceptatie en respect.

Het is onaanvaardbaar dat stellen van een gelijk geslacht niet hand in hand op straat durven te lopen en worden na gesis of uitgescholden. Acceptatie en respect beginnen wat ons betreft al in het primair onderwijs en zal onderwerp van gesprek moeten zijn op iedere school. Ook vragen wij aandacht voor de belangen van LHBTIQ+-ouderen.

Onze inzet voor de Regenboogstad:

- Goede voorlichtingspakketten voor scholen in samenwerking met organisaties als COC.
- Meer aandacht voor en bestrijding van intimidatie van LHBTIQ+-ers op straat.
- Respect voor LHBTIQ+-ers is onderdeel van de inburgering.
- In seniorencomplexen en verzorgingshuizen moet intimidatie en pesten van LHBTIQ-ouderen actief worden tegengegaan.

V. Zorgzaam Zwolle

Zorg en Welzijn

Iedere Zwollenaar moet zo zelfstandig mogelijk kunnen leven en de regie over zijn of haar leven zo veel mogelijk in eigen hand hebben. Dat is niet voor iedereen mogelijk: veel mensen hebben daarbij hulp en ondersteuning nodig. Dit moet voor iedere Zwollenaar die dat nodig heeft altijd beschikbaar zijn. Ook als het zwaardere of specialistische hulp betreft. Goede zorg en welzijn horen wat Swollwacht betreft bij de basis.

Bijzondere aandacht vragen wij in dit programma voor gebitszorg. Veel mensen gaan niet naar de tandarts of mondhygiënist omdat zij daar geen geld voor hebben. We willen dat de gemeente het initiatief neemt om samen met de zorginstellingen en verzekeringsmaatschappijen te komen tot een effectieve oplossing voor dit probleem. Iedere Zwollenaar moet de mogelijkheid hebben zijn gebit goed te laten verzorgen/behandelen. Dit voorkomt bovendien problemen op andere vlakken.

Vanuit diverse sectoren wordt veelvuldig het belang van de inzet van ervaringsdeskundigen benadrukt. Dit betreft ervaringsdeskundigheid op het gebied van psychisch-sociale zorg tot aan schulddienstverlening. Wij pleiten ervoor hier meer werk van te maken en deze inzet daarnaast te honoreren. Ervaringsdeskundigheid werkt!

Mantelzorgers verdienen veel meer aandacht dan zij nu krijgen. Het zorgen voor een ander, vaak naast baan en gezin mag niet als vanzelfsprekend worden gezien. Dit moet altijd berusten op vrijwilligheid en is een 'plus' op het gemeentelijke aanbod. We willen dat de gemeente onderzoekt of het mogelijk is mantelzorgers hiervoor structureel te compenseren.

Voor wat betreft mantelzorg vragen wij bijzondere aandacht voor jeugdige mantelzorgers.

Jeugdige mantelzorgers verrichten vaak langdurig extra zorgtaken en werkzaamheden die niet bij hun leeftijd passen. Vaak is ook sprake van schaamte en familiedruk. Het dragen van te veel verantwoordelijkheden en grote loyaliteit naar anderen kunnen ervoor zorgen dat de balans tussen school, zorg en vrije tijd verstoord raakt. We willen de inzet die door jeugdige mantelzorgers wordt gepleegd veel nadrukkelijker in beeld krijgen. Dat vraagt gericht onderzoek en we vinden dat nodig. De inzet die jeugdige mantelzorgers plegen heeft (mogelijke) consequenties voor bijvoorbeeld hun prestaties op school. We willen gerichte aandacht voor deze specifieke groep mantelzorgers. Aandacht die uitmondt in oplossingen.

Onze inzet voor zorg en welzijn:

- Iedere Zwollenaar is verzekerd van goede zorg en ondersteuning.
- De gemeente neemt het initiatief om samen met de zorginstellingen en verzekeringsmaatschappijen te komen met een effectieve oplossing voor ontbrekende gebitszorg;
- De gemeente zet actief in op de gezondheidsbevordering door onder andere gezonde voeding en beweging.
- Mantelzorg is een extra op het bestaande gemeentelijke aanbod en is gebaseerd op vrijwilligheid: we laten onderzoeken of het mogelijk is mantelzorgers structureel te compenseren.
- Bijzondere aandacht voor jeugdige mantelzorgers.
- Ervaringsdeskundigheid op velerlei gebieden is altijd onderdeel van het gemeentelijk beleid en inzet wordt beloond.

Dierenwelzijn

Het dierenwelzijnsbeleid is dankzij de inzet van Swollwacht inmiddels goed verankerd in het Zwolse beleid. De beleidsnota dierenwelzijn is tot stand gekomen in samenwerking met het Dierenteam Zwolle. Achttien verschillende organisaties werken samen op het gebied van dierenwelzijn en dat is uniek voor Nederland. De gemeente Zwolle heeft in 2021 de prijs gewonnen voor de meest diervriendelijke stad van Nederland. Dat willen we blijven!

Dat neemt niet weg dat gemeentelijke inzet vereist blijft. Op het gebied van educatie, het bevorderen van het besef waarom je een huisdier neemt blijven we aandacht vragen. Niet omdat we uitgaan van verkeerde bedoelingen. Maar een dier deelgenoot maken van je gezin vraagt veel. Een dier is helemaal afhankelijk van de mensen die hem verzorgen. Mensen kunnen zich daar nog bewuster van zijn.

Soms hebben mensen te maken omstandigheden waarin ze financieel niet goed voor hun huisdier kunnen zorgen. Naast de hulp van de Dierenvoedselbank moeten zij kunnen rekenen op ondersteuning bij dierenartskosten. Een dier is een gezinslid en het is onverteerbaar dat mensen bij financiële tegenslag afstand moeten doen van hun huisdier. We willen ervoor zorgen dat in (financieel) kwetsbare situaties in ieder geval een huisdier kan worden gehouden en dat voor dat huisdier beroep kan worden gedaan op bijzondere bijstand voor ondersteuning bij noodzakelijke dierenartskosten.

Er zijn veel organisaties in onze stad, die blijvend ondersteuning vanuit de gemeente verdienen en daar gaan we voor zorgen.

In onze stad veroorzaken dieren soms ook overlast. Bijvoorbeeld ganzen, muizen, ratten of steenmarters. Overlast door deze dieren willen wij altijd op diervriendelijk wijze aanpakken. Want dierenwelzijn en diervriendelijkheid gaan ook over deze dieren.

Sinds 1 december 2020 mogen vuurwerkverkopers en consumenten niet meer in het bezit zijn van sommige vuurwerkproducten. Deze producten mogen ook niet meer afgestoken worden: vuurwerk uit de categorie F3, knalvuurwerk (zoals rotjes), knalstrengen (zoals Chinese matten), enkelshotsbuizen (single shots) en vuurpijlen. Consumenten mogen alleen oudejaarsvuurwerk afsteken op 31 december vanaf 18.00 uur 's avonds tot 1 januari 2.00 uur 's nachts.

Buiten deze tijden vuurwerk afsteken is strafbaar. Wij steunen die lijn, want dit vergroot de veiligheid en het welzijn van mens en dier.

Swollwacht vindt dat de traditie van het afsteken van knal- en siervuurwerk bij het inluiden van het nieuwe jaar wel in stand moet blijven (binnen de toegestane uren). Nu het afsteken van dit soort vuurwerk is voorbehouden aan vuurwerkprofessionals kan dit op een veilige en verantwoorde wijze gebeuren.

Onze inzet voor dierenwelzijn:

- Inzet op voorlichting en educatie: een dier in huis nemen geeft een grote verantwoordelijkheid.
- Bijzondere bijstand en tegemoetkoming in dierenartskosten als de omstandigheden daarom vragen.
- Structurele subsidies voor organisaties die een bijdrage leveren aan het dierenwelzijn moeten in stand gehouden worden.
- Bestrijden van overlast door dieren gebeurt altijd op diervriendelijke wijze.

VI. Ondernemend en onderwijzend Zwolle

Werkgelegenheid is van wezenlijk belang. Het hebben van werk is een uitgelezen kans voor jezelf of voor je gezin te zorgen. Dat is jammer genoeg niet voor iedereen weggelegd. Het is de taak van de gemeente daar goede ondersteuning bij te bieden. Iedereen moet een baan hebben die bij hem of haar past. De inzet van de gemeente moet er extra op gericht zijn dat iedereen mee kan doen.

Lokale en regionale ondernemers zijn daarbij hard nodig. Ondernemers moeten kunnen ondernemen en zij mogen daarbij niet belemmerd worden door ondoorzichtige en/of overbodige regeldruk. Daarnaast kunnen ondernemers ondersteund worden bij cyber veiligheid.

We willen meer ruimte bieden voor ondersteunen van sociale ondernemers die hun nek uitsteken. Die risico's lopen in de realisatie van belangrijke sociale opgaves. Hiervoor willen we onderzoeken welke versimpelingen mogelijk zijn in het snel, doeltreffend en effectief ondersteunen van deze ondernemers.

Bijzondere aandacht vragen we voor de Zwolse ZZP'ers, zeker gezien de gevolgen van de coronacrisis. ZZP'ers kunnen veel meer ondersteund worden in de ontwikkeling van hun ondernemerschap.

Wij pleiten ervoor dat ZZP'ers rechtstreeks door de gemeente kunnen worden ingehuurd en dat dit niet via dure bureaus gebeurt. Daarnaast moeten Zwolse ZZP'ers een streepje voor hebben. Zij hebben veel kennis in huis. Wat je van ver haalt is niet altijd lekkerder en in sommige gevallen veel kostbaarder.

Onze inzet voor economie:

- Mensen, jong, middelbaar of oud, die geen baan hebben moeten door de gemeente geholpen worden om perspectief te houden op betaald werk waarbij continuïteit van dat betaalde werk voorop staat.
- Mensen met een arbeidsbeperking moeten op hun eigen wijze kunnen deelnemen aan het arbeidsproces.

- Mensen die vanwege hun leeftijd niet nauwelijks nog kans maken op een baan kunnen rekenen op bijzondere ondersteuning van de gemeente. Dit betreft altijd maatwerk.
- Mensen in een kwetsbare positie moeten voldoende maatschappelijk perspectief hebben. Als werken in een gewone betaalde baan niet mogelijk is moeten er voldoende mogelijkheden beschikbaar zijn voor beschut werk.
- Onderzoeken welke versimpelingen mogelijk zijn in het snel, doeltreffend en effectief ondersteunen van 'sociale' ondernemers.
- ZZP'ers moeten meer ondersteuning van de gemeente krijgen.
- De gemeente moet onderzoeken of het mogelijk is Zwolse ZZP'ers voorrang te geven bij inhuur en moet onderzoeken of deze inhuur rechtstreeks kan en niet via dure bureaus.
- We willen laten onderzoeken of een dynamische poule van lokale en regionale ZZP'ers binnen de wetgeving mogelijk is.
- Ondernemers moeten kunnen ondernemen: zij mogen in het ondernemen niet belemmerd worden door ondoorzichtige en/of overbodige regeldruk.
- Lokale en regionale bedrijvigheid moeten worden gestimuleerd, waarbij we streven naar een kringloopeconomie.

Onderwijs

Leren en ontwikkeling zorgen voor perspectief zoals uitzicht op een baan. Daarom moet iedereen de mogelijkheid hebben zich tot eigen tevredenheid te kunnen ontwikkelen. Voor iedereen moet binnen de grenzen van de eigen mogelijkheden een persoonlijk vooruitzicht op de toekomst zijn.

Dat perspectief begint al op de basisschool. De basisschool moet een plek zijn waar kinderen zich thuis en veilig voelen. Waar nooit sprake is van uitsluiting of discriminatie. Waar kinderen leren dat zij ertoe doen, ongeacht hun afkomst of niveau.

Zwolle is een rijke onderwijsstad en daar zijn we trots op. De focus lijkt vaak te liggen op HBO-onderwijs en vaak wordt gezegd hoe belangrijk het is hoogopgeleide mensen aan onze stad te binden. Wij pleiten er uitdrukkelijk voor ook lager- en middelbaar opgeleiden aan onze stad te binden. Zij geven onze stad ook kleur en kracht. Zonder hen als motorblok komen we nergens en dat mag en moet gezegd worden!

We zijn een groot voorstander van investeren in duurzame schoolgebouwen (renovatie, nieuwbouw) met een gezond binnenklimaat en groene schoolpleinen.

Onze inzet voor onderwijs:

- Leerachterstand en schooluitval moeten altijd en op tijd voorkomen worden.
- Passend onderwijs moet voor ieder kind beschikbaar zijn en plaatsvinden op basis van maatwerk.
- Leerkrachten in het Zwolse basisonderwijs moeten maximaal ondersteund worden bij het veelvoud aan taken die bij hen wordt neergelegd.

- Het arbeidsperspectief dat lager- en middelbaar opgeleiden hebben verdient meer inspanning van de gemeente: lager- en middelbaar opgeleiden doen er toe en dat gaan we uitstralen!
- De verbinding tussen beroepsonderwijs en ondernemend Zwolle blijft niet aflatende aandacht houden.
- We zetten in op de belangrijke rol van bibliotheken, stimuleren het lezen en leesplezier.

Verkeer en vervoer

In Zwolle profiteren we iedere dag van goede verbindingen. Weg, water, fietspad en spoor. We willen een verkeersveilige en toegankelijke stad zijn en hier zijn vele goede slagen in gemaakt. Iedereen moet veilig en efficiënt kunnen deelnemen aan het verkeer. Er moet voldoende parkeergelegenheid zijn, voor auto's maar ook voor fietsen en scootmobielen. De mobiliteitsvisie van de gemeente Zwolle is een prachtige basis om op verder te bouwen.

Wij vinden een autoluwe binnenstad een groot goed dat bijdraagt aan het genieten van onze prachtige binnenstad.

Wel vragen we aandacht voor de bereikbaarheid en toegankelijkheid van zowel binnenstad als andere gebieden.

We vinden dat voor iedere Zwollenaar iedere locatie probleemloos bereikbaar moet zijn.

Bij ziekenhuizen of zorginstellingen is vaak sprake van een zogenaamde comfortroute: een route die het gemakkelijk maakt voor mensen met een beperking te komen waar ze willen zijn, een route zonder belemmeringen. We willen ons inzetten dit soort routes op meerdere plekken in de stad te introduceren.

Het openbaar vervoer in onze stad ligt grotendeels in handen van de provincie Overijssel. Dat betekent dat onze gemeente voortdurend in goed overleg met de provincie moet blijven om aandacht te vragen voor een goed stads- en streekvervoer. Onze inzet daarbij richt zich met name op de mensen die afhankelijk zijn van openbaar vervoer. Iedere voorziening moet goed bereikbaar zijn en blijven. Speciaal voor ouderen en minder validen kan een buurtbus een oplossing bieden.

Onze inzet voor mobiliteit:

- Investeren in bredere fietspaden, nog slimmere verkeerslichten, fietstunnels en bruggen.
- Meer comfortroutes voor mensen met een beperking in de buurt van het ziekenhuis, zorginstellingen, binnenstad, winkelvoorzieningen en openbare gebouwen.
- Fietsen in de binnenstad moet mogelijk blijven met uitzondering van de aangewezen gebieden.
- Uitbreiding van stallingsmogelijkheden voor fietsen in de binnenstad.
- Ruimte voor parkeren van scootmobielen.
- Gerichte aandacht voor toenemende verkeersdruk bij nieuwe ontwikkelingen.

- Actieve lobby blijven voeren op het gebied van OV-verbindingen.
- Actieve lobby tegen laagvliegroutes over de Zwolse wijken van en naar Lelystad Airport.

VII. Levendig en bruisend Zwolle

Levendig Zwolle

Zwolle leeft. En hoe! Historie en cultureel erfgoed zijn de beeld dragers van de stad in de 21ste eeuw. Cultuur, evenementen en sport kruiden de stad als prikkelende peperkorrels tot een bruisend geheel. Dat willen we zo houden!

Zwolle leeft ook door haar prachtige cultuurhistorie. Wij hebben steeds bepleit dat onze stad een eigen Stadsmuseum verdient en met de komst van ANNO is dit werkelijkheid geworden.

Het cultureel erfgoed van Zwolle verdient het om goed beschermd en bewaard te blijven. Als lokale Zwolse stadspartij zullen wij ons daar altijd voor blijven inzetten! Ons bewust zijn van de cultuurhistorie van onze stad is een groot goed en we willen iedere inwoner daarin meenemen.

Iedere Zwollenaar heeft een eigen verhaal en ieder verhaal telt! We koesteren de verhalen van Zwollenaren over het verleden en deze verhalen krijgen bijvoorbeeld een plaats in ANNO. We blijven mensen uitnodigen hun verhaal over het Zwolle van toen te vertellen. Ieder verhaal is even waardevol. Of het nu gaat over het hoe en wat in de middeleeuwen of juist over hoe het er in de jaren zeventig aan toe ging.

Uiteindelijk heeft de geschiedenis bepaald hoe onze stad er nu uit ziet en wij bepalen nu, wat straks geschiedenis is.

Onze inzet voor cultuurhistorie:

- Mooie initiatieven, bijvoorbeeld het buurtmuseum van de Kamperpoort, die het verleden van Zwolle vertellen en laten zien, zijn voor Swollwacht de moeite van het subsidiëren altijd waard.
- De historische bebouwing in met name de Zwolse binnenstad, is drager van het verhaal van Zwolle en hiermee wordt met eerbied omgegaan.
- De kwaliteit van de monumentenzorg en archeologie blijft gehandhaafd. Bij aanpassingen in de binnenstad moet altijd voorop staan hoe de uitstraling daarvan zich verhoudt tot de historische binnenstad.
- De gemeente blijft tradities als de intocht van Sinterklaas in haar volle glorie mogelijk maken. Dat geldt ook voor de carnavalsoptocht. De gemeente kan hier nog sterker op inzetten, bijvoorbeeld door het mogelijk maken van tijdelijke voorzieningen voor carnavalsverenigingen.

Cultuur

Cultuur geeft onze stad een prachtige glans. Cultuur is meer dan prachtige musea, mooie theatervoorstellingen, festivals en goede concerten. Cultuur is ook doen, ervaren en genieten!

Cultuur verbindt en moet voor iedereen toegankelijk en beleefbaar zijn. De vele verenigingen die in Zwolle actief zijn verdienen waardering en steun. Van dahlia-vereniging tot carnavalsvereniging en van koor tot filmclub. Wij zien geen niveaus in het beleven en genieten, het ene is nooit beter of waardevoller dan het andere.

Mogelijkheden om drempelloos in je eigen wijk muziek te maken, te schilderen of op welke wijze dan ook aan kunstzinnige uitingen te doen, willen we ondersteunen. We vinden dat waardevol en verbindend.

Maar ook moeten grote festivals in de stad mogelijk zijn. De huidige mogelijkheden zijn onvoldoende en we willen juist ruimte geven aan grotere en spraakmakende festivals. Onze stad verdient dat dit hiaat wordt opgevuld.

Onze inzet voor cultuur:

- Cultuur is voor iedereen toegankelijk en de regelingen voor minima moeten worden uitgebreid.
- In ieder wijkcentrum is een goed geïsoleerde oefenruimte waar muzikanten uit de wijk gratis kunnen oefenen.
- In ieder wijkcentrum is een goed toegeruste werkplaats waar amateur beeldend kunstenaars gratis enkele dagdelen per week kunnen werken en gebruik kunnen maken van materialen.
- Cultuureducatie is op iedere school (van basisonderwijs tot en met voortgezet onderwijs) vanzelfsprekend.
- Een goede locatie voor grote festivals waarbij bijvoorbeeld door middel van pendelbussen de bereikbaarheid gewaarborgd is.

Sport

Zwolle heeft een enorm aanbod aan amateursporten en daar zijn we trots op. Iedereen in Zwolle moet kunnen sporten want niemand hoort buiten spel te staan. De coronacrisis heeft ons geleerd dat de gezondheid van mensen sterk wordt verbeterd door te bewegen.

Sporten in teamverband leert kinderen samen te werken, van elkaar op aan te kunnen, fouten te mogen maken en weerbaarder te worden. Ook willen wij blijvend in gesprek gaan hoe wij onze sportvoorzieningen en clubs financieel gezond en aantrekkelijk houden. Zwolle is sportief en dat moet ook blijven.

Ieder kind moet kunnen sporten. Het niet kunnen aanschaffen van voetbalschoenen of andere sportattributen mag nooit het meedoen aan sport belemmeren. De regelingen op dit gebied zijn goed, maar de toegankelijkheid van de regelingen verdient wellicht extra aandacht.

Wij zien een belangrijke rol voor sportcoaches. Niet alleen op het gebied van het inspireren aan sport en bewegen te doen, maar ook op het gebied van gezondheid, respect en acceptatie. Sport verbindt!

Onze inzet voor sport:

- In iedere wijk een sportcoach.
- De sportambitie voor amateursport, gehandicaptensport en de professionele sport moet door de gemeente worden uitgedragen en waar nodig ondersteund.

- Sport en bewegen moeten door de gemeente worden gepromoot en bevorderd, voor iedereen! Onafhankelijk van leeftijd, beperking of financiële positie.
- Extra aandacht voor de regelingen die het mogelijk maken dat iedereen kan sporten in onze stad.
- Binnen de verschillende sportverenigingen en initiatieven is altijd aandacht voor pesten, uitsluiten en intimidatie, op welke grond dan ook. Het belang van sport is groter dan de sport zelf. Sport is een uitgelezen mogelijkheid juist kinderen en jongeren mee te geven dat acceptatie en respect over en weer een team ontzettend sterk maken.
- We laten onderzoeken op welke wijze wielersportfaciliteiten ontwikkeld kunnen worden.
- Gymlessen in het basis- en voortgezet onderwijs zijn geen sluitpost maar elementair onderdeel van het onderwijs.

FINANCIEN

Swollwacht kiest voor een degelijk financieel beleid in meerjarenperspectief.

Met gemeenschapsgeld moet verantwoord en transparant worden omgegaan. We willen dat de gemeente heel scherp is en blijft op waar gemeenschapsgeld incidenteel of structureel naar toegaat.

De incidentele en structurele bestedingsruimtes van de gemeente worden bepaald door de rijksmiddelen, bijdragen van de provincie, leges en heffingen, belastingen, grondopbrengsten, reserves, voorzieningen, fondsen, leningen, positieve saldi en overige opbrengsten.

Leges en heffingen dienen kostendekkend te zijn.

Inzet is wat Swollwacht betreft altijd de lokale belastingen zo laag mogelijk te houden met uitzondering van inflatiecorrectie.